

Αριθμ. Πρωτ. ΕΡΩΤΗΣΕΩΝ: 2565
Αριθμ. Πρωτ. Αίτησ. Κατ. Εγγράφων: 792
Ημερομ. Κατάθεσης: 9/1/2025

Αθήνα, 09/01/2025

ΕΡΩΤΗΣΗ & ΑΙΤΗΣΗ ΚΑΤΑΘΕΣΗΣ ΕΓΓΡΑΦΩΝ

Προς τον κ. Υπουργό Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών

Θέμα: «Έκθεση κόλαφος του Ελεγκτικού Συνεδρίου για την επικίνδυνη αναποτελεσματικότητα στην παρακολούθηση και τον έλεγχο των έργων που έχουν υπαχθεί στο Εθνικό Σχέδιο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας Ελλάδα 2.0»

Το Ελεγκτικό Συνέδριο, στο πλαίσιο του Ετήσιου Προγράμματος Ελέγχου του έτους 2024, δημοσιοποίησε Έκθεση με σοβαρές επισημάνσεις για τα κενά στους μηχανισμούς ελέγχου και παρακολούθησης των έργων που έχουν υπαχθεί στο Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας και προειδοποιήσεις για τον κίνδυνο απώλειας κονδυλίων από την καθυστέρηση υλοποίησης τους¹.

Ο έλεγχος εντοπίζεται σε καθυστερήσεις κατά την υλοποίηση των έργων, οι οποίες μπορεί να οδηγήσουν είτε σε «συσσώρευση» υλοποιούμενων έργων στο τέλος της περιόδου εφαρμογής του ΤΑΑ, με κίνδυνο την μη αποδοτική χρήση των αντίστοιχων κονδυλίων και εμφάνισης παρατυπιών, είτε σε απώλεια ενωσιακής χρηματοδότησης.

Επισημαίνεται δε ότι η φιλοσοφία του νέου αυτού χρηματοδοτικού μέσου είναι διαφορετική, διότι προϋπόθεση για τις πληρωμές προς τα κράτη-μέλη δεν είναι η πραγματοποίηση δαπανών, αλλά η επιτυχής ολοκλήρωση των συμφωνηθέντων οροσήμων (ποιοτικά επιτεύγματα) και στόχων (ποσοτικά επιτεύγματα) που αναφέρονται στο Εθνικό Σχέδιο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας.

Το Ελεγκτικό Συνέδριο παραθέτει πέντε βασικά πορίσματα, στα οποία διαπιστώνονται η ύπαρξη ανεπαρκών χρονοδιαγραμμάτων, αλλά και πλημμελής διαδικασία ωρίμανσης και

¹ Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας: Οι διαδικασίες παρακολούθησης των έργων διασφαλίζουν τον έγκαιρο εντοπισμό και την αντιμετώπιση τυχόν καθυστερήσεων κατά την υλοποίησή τους:
<https://www.elsyn.gr/sites/default/files/EKΘΕΣΗ%20ΕΛΕΓΧΟΥ%202%20ΤΑΑ.pdf>

υλοποίησης έργων. Αχίλλειο πτέρνα αποτελεί η υποστελέχωση των Φορέων Υλοποίησης, κάτι που οδηγεί στη σύναψη συμβάσεων με ιδιώτες αναδόχους, αλλά δεν αποτρέπει την πλημμελή παρακολούθηση των έργων.

Αναλυτικότερα, το πόρισμα ελέγχου αναφέρει:

- Στις διαδικασίες παρακολούθησης της υλοποίησης των έργων του Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας (ΤΑΑ), διαπιστώθηκαν ελλείψεις στο θεσμικό πλαίσιο του Συστήματος Διαχείρισης και Ελέγχου (ΣΔΕ) που πλήττουν την αποτελεσματικότητά του στην πρόληψη και τον έγκαιρο εντοπισμό τυχόν καθυστερήσεων. Συγκεκριμένα: (α) δεν προβλέπεται, πέρα από τα συμφωνηθέντα με την Ε.Ε. ορόσημα, η υποχρεωτική σύνταξη και καταχώριση επιμέρους αναλυτικού χρονοδιαγράμματος υλοποίησης (με ενδιάμεσες κρίσιμες ημερομηνίες προόδου) των ελεγχόμενων έργων εντός του Πληροφοριακού Συστήματος ΟΠΣ ΤΑ και (β) δεν υφίστανται διαδικασίες για την πρόληψη της εμφάνισης κινδύνου καθυστερήσεων (ορισμός και κριτήρια του τι συνιστά ουσιώδη καθυστέρηση, ανάλυση κινδύνων και αυτοματοποιημένες ειδοποιήσεις εντός ΟΠΣ ΤΑ).
- Αν και το ΣΔΕ διαθέτει διαδικασίες παρακολούθησης της ωρίμανσης και της υλοποίησης των έργων, που δύνανται να συμβάλλουν στην καταγραφή και αντιμετώπιση τυχόν καθυστερήσεων, αυτές εφαρμόστηκαν πλημμελώς από τους εμπλεκόμενους φορείς, με αποτέλεσμα ακόμα και καθυστερήσεις στην επίτευξη οροσήμων να μην έχουν καταγραφεί στο ΟΠΣ ΤΑ.
- Στην πλειονότητα των ελεγχόμενων έργων διαπιστώθηκε υποστελέχωση των Φορέων Υλοποίησης. Για την ενίσχυση των διαδικασιών διαχείρισης και παρακολούθησης των έργων του ΤΑΑ, οι εμπλεκόμενοι φορείς προσέφυγαν σε συμβάσεις με ιδιώτες αναδόχους (τεχνικούς συμβούλους), ο υποστηρικτικός ρόλος των οποίων δεν απέτρεψε την πλημμελή εφαρμογή των διαδικασιών παρακολούθησης των έργων εντός ΟΠΣ ΤΑ. Οι υπηρεσίες Εσωτερικού Ελέγχου των εμπλεκόμενων φορέων ουδόλως έχουν συνδράμει στον έλεγχο της ορθής εφαρμογής των διαδικασιών υλοποίησης των έργων του ΤΑΑ και στην αξιολόγηση της αποτελεσματικότητάς τους.

- Οι ελλείψεις στη διασυνδεσιμότητα του ΟΠΣ ΤΑ με άλλα πληροφοριακά συστήματα και οι αδύναμες δικλίδες αυτού (χειροκίνητες διαδικασίες, έλλειψη πρωτοκόλλων επικοινωνίας, δυνατότητας παραγωγής συνδυαστικών αναφορών, υποχρεωτικών πεδίων προς συμπλήρωση στα σχετικά έντυπα και αυτοματοποιημένων ειδοποιήσεων) πλήττουν την αποτελεσματικότητα της λειτουργίας του, όσον αφορά την πρόληψη και την αντιμετώπιση του κινδύνου καθυστερήσεων. Στην πλειονότητα των ελεγχόμενων έργων η πρόοδος της υλοποίησής τους παρακολουθείται εξωσυστημικά, εκτός ΟΠΣ ΤΑ.
- Στα ελεγχόμενα έργα διαπιστώθηκαν καθυστερήσεις στη διαδικασία ωρίμανσης και έναρξης υλοποίησης, σε σχέση με τα προβλεπόμενα στις αρχικές αποφάσεις ένταξης των έργων. Ως διορθωτικό μέτρο, οι εμπλεκόμενοι φορείς επέλεξαν τη λύση της τροποποίησης των οικείων αποφάσεων ένταξης των έργων, χωρίς όμως να καταγράψουν στις αποφάσεις αυτές (ή σε άλλα εντός του ΟΠΣ ΤΑ έγγραφα) τις αιτίες των καθυστερήσεων και έτι περαιτέρω, τα συγκεκριμένα διορθωτικά μέτρα αντιμετώπισης αυτών.

Επειδή, η αναλυτική αποτύπωση των κενών και αδυναμιών του μηχανισμού ένταξης, παρακολούθησης, ελέγχου και υλοποίησης των έργων που έχουν ενταχθεί στο Εθνικό Σχέδιο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας «Ελλάδα 2.0» δεν αφήνει κανένα περιθώριο διαφορετικής ερμηνείας.

Επειδή, στον εναπομείναντα ενάμιση χρόνο μέχρι να λήξει το πρόγραμμα χρηματοδότησης, πρέπει να εκταμιευτεί το υπόλοιπο 50 % των πόρων, περίπου 18 δισεκατομμύρια ευρώ..

Επειδή, ο κίνδυνος απώλειας των ενωσιακών χρηματοδοτήσεων και της ευκαιρίας υλοποίησης σημαντικών έργων για των εκσυγχρονισμό υποδομών και λειτουργίας του ελληνικού κράτους είναι άμεσος και σοβαρός.

Ερωτάται ο Υπουργός:

1. Για ποιους λόγους, μετά από τριάμισι χρόνια, δεν έχει επιτευχθεί η ανάπτυξη ενός αποτελεσματικού και ολοκληρωμένου μηχανισμού παρακολούθησης και ελέγχου των έργων, εφόσον η έγκυρη πραγματοποίηση των οροσήμων και στόχων σύμφωνα με το εγκεκριμένο ΕΣΑΑ είναι κρίσιμης σημασίας για την εκταμίευση των πόρων;

2. Γιατί δεν έχουν γίνει ενέργειες και δεν έχουν ληφθεί πρωτοβουλίες, μέχρι σήμερα, ώστε οι οργανωτικές ελλείψεις σε όλα τα επίπεδα των προβλεπόμενων διαδικασιών που υπονομεύουν στην ταχύτερη υλοποίηση των έργων, να διορθωθούν και να βελτιωθούν;
3. Ποιο είναι το χρονοδιάγραμμα των απαιτούμενων ενεργειών σας, προκειμένου να υπάρξει συμμόρφωση με τις σχετικές συστάσεις για την τροποποίηση του Συστήματος Διαχείρισης και Ελέγχου (ΣΔΕ) ώστε: α) να καταστεί υποχρεωτική η κατάρτιση από τους Φορείς Υλοποίησης αναλυτικών επιμέρους χρονοδιαγραμμάτων ανά έργο με συγκεκριμένες ενδιάμεσες και κρίσιμες ημερομηνίες – σταθμούς από την έναρξη μέχρι και την ολοκλήρωση β) να προσδιοριστεί η έννοια των «καθυστερήσεων», να κατηγοριοποιηθούν συνοδεία οδηγού διορθωτικών ενεργειών γ) να αναπτυχθεί σύστημα ανάλυσης κινδύνων (risk assesment);
4. Ποιο είναι το χρονοδιάγραμμα των απαιτούμενων ενεργειών σας προκειμένου να υπάρξει συμμόρφωση με τις σχετικές συστάσεις για την αναβάθμιση του Πληροφοριακού Συστήματος ΟΠΣ ΤΑ;
5. Σε ποιες ενέργειες θα προβείτε για την κάλυψη των κενών θέσεων και την επαρκή στελέχωση των κενών θέσεων των Φορέων Υλοποίησης όπως αυτές καταγράφονται στην Έκθεση Ελέγχου? Όπως χαρακτηριστικά επισημαίνεται ο ρόλος των Τεχνικών Συμβούλων είναι υποστηρικτικός και δεν υποκαθιστά τις αρμοδιότητες των εμπλεκόμενων Φορέων.

Επιπλέον, για την ενημέρωση της Βουλής, καλείται ο Υπουργός να καταθέσει τα κάτωθι έγγραφα:

1. Αναλυτικές καταστάσεις του σταδίου υλοποίησης των έργων που έχουν ενταχθεί στο Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας, ιδίως όσον αφορά στο ακριβές ποσοστό ολοκλήρωσης των συμφωνηθέντων οροσήμων (ποιοτικά επιτεύγματα) και στόχων (ποσοτικά επιτεύγματα) που αναφέρονται στο Εθνικό Σχέδιο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας.

Οι ερωτώντες βουλευτές

Πούλου Παναγιού (Γιώτα)

Αυλωνίτης Αλέξανδρος – Χρήστος

Μάλαμα Κυριακή

Τζάκρη Θεοδώρα

Χρησιτίδου Ραλλία